

ВИНЯТКОВИЙ ВИКЛИК

Винятковий виклик від Фонду міста Братислави (Nadácie mesta Bratislavy), направлений на міжкультурний та громадський діалог, суспільно-культурну інклюзивну діяльність та культурне самовираження, що підвищують чуйність громадськості до іноземців загалом і безпосередньо - до людей, які прибувають з України.

СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ ФОНДУ: ГРОМАДА ТА КУЛЬТУРА (взаємозв'язок)

ПРИНЦИПИ ФОНДУ: культура як місце для інклюзивніших і демократичніших способів співжиття, доступність культури для усіх, культурна інтеграція і діяльність, що підвищують чуйність громадськості, сталий розвиток громади, міжкультурний діалог, залучення громади до суспільного життя.

Поточна ситуація

Іноземці та іноземки донедавна складали 8% населення Братислави, тобто його значну частину, величина якої зростатиме й надалі. Найбільшою спільнотою іноземців (7 150 осіб), ще до війни в Україні, була українська громада (джерело: *L'udia Bratislavy, MIB, 2021*). За приблизними оцінками, останніми тижнями, до Братислави приїхали більш ніж 10 тисяч українців та українок. (Примітка: у Братиславі до 30.03.2022 статус тимчасового прихистку отримали близько 12 000 людей). Уже сьогодні українська, є другою за вживаністю, мовою у нашому місті.

Люди, які приїжджають з України, опинилися у нелегкому становищі, мають свої мрії та бачення. Ще пару днів тому вони жили своїм звичайним життям сотні кілометрів від нас, а вже сьогодні вони тут, з нами, як тимчасові братиславчани і братиславчанки.

Ми хочемо створити їм умови для найкращого співіснування. Бачимо їх партнерами, які готові покращити своє незavidне становище. Надаймо їм необхідні для цього інструменти. Привітаймо їх, будьмо не лише солідарними, а й відкритими, терплячими і корисними. Співжиття з українками й українцями може усіх взаємно збагатити. Ми стикаємося зі схожими структурними викликами, хоча і в різній мірі. Люди з України можуть бути нашими союзниками у боротьбі з нерівністю, прагненні до гідних умов праці та доступного житла, а не конкурентами.

Братислава знаходиться на одному з останніх місць серед міст ЄС щодо толерантності до іноземців (індикатор відкритості міста). Цей індикатор досягає 17% (*Creative Cities Monitor 2019, JRC, Európska komisija*). Сприйняття культурного різноманіття є проблемою у Словаччині, існує велика недовіра до відмінностей у результаті невизначеності, що ми можемо очікувати від «інших» (*kvalitatívny výskum CVEK*), при чому ситуація останнім часом погіршується.

Братислава буде містом зі зростаючою українською громадою, яка тут, з нами, буде жити, навчатися, отримувати послуги, працювати і проводити вільний час. Нам потрібна солідарність і згуртованість у довготривалій перспективі,

толерантність і співіснування. Ми усвідомлюємо, що буде необхідна систематична довгострокова діяльність організацій, які здійснюють інтеграційну діяльність, із важливою роллю органів самоврядування у сфері освіти, інклюзивності та підтримці співжиття. Ця пропозиція є внеском у систему підтримки, яку надає столиця Словацької Республіки Братислава.

В аналізі, що підготував Фонд Мілана Шімечка (Nadácia Milana Šimečku) у співпраці з Центром дослідження етносу і культури (Centrum pre výskum etnicity a kultúry) (*Що переживають біженці та як впоратися з ситуацією, 2021¹ / Čo prežívajú utečenci a ako situáciu zvládnuť, 2021¹*), серед інструментів на подолання культурного шоку є:

- *Контакт зі знайомим середовищем* - важливо, аби всі і все, з чим контактують біженці не було чужим. Ключове, щоб вони могли розмовляти своєю мовою і отримували інформацію рідною мовою чи принаймні мовою, яку добре розуміють. На пізніших етапах важливо, щоб вони могли зустрічатися і підтримувати контакти з людьми, які приїжджають з їхньої країни або їм близькі. Можуть допомогти книги, журнали, фільми українською мовою - звісно це дуже чутлива тема, з огляду на ситуацію та стрес, в якому вони опинилися.
- *Створення спільноти* - у подальші періоди дуже важливо, щоб люди з України не залишилися ізольованими і мали можливість налагоджувати ширші зв'язки (без огляду на те, як довго тут залишаться). З часом, вони можуть знайти роботу чи брати участь у різних спільних акціях зі своїми земляками, але також (передусім) з громадою, в якій вони живуть. Нові взаємозв'язки і дружба може дуже допомогти у подоланні стресу і шоку.

МЕТА

Міста є ключовими гравцями для підкреслення різноманітності, інклюзивності, соціальної згуртованості та сталого розвитку. Пандемія лише підтвердила цей факт та поглибила існуючі глобальні виклики, з якими стикаються міста. Необхідна поступова системна зміна підходу. Насамперед, слід переорієнтувати мислення та створити нові культурні програми, що реагують на ситуацію, і вплинуть на зовнішній вигляд міста в довгостроковій перспективі.

Фонд міста Братислави (Nadácia mesta Bratislavy) підтримує розвиток потенціалу організацій та реалізацію культурних і громадських програм і проєктів (для) людей, які приїжджають з України до Братислави, щоб їх залучити та надати простір для різноманітних культурних і громадських проявів і задоволення їх потреб. Крім того, підтримка спрямована на формування політик.

Ми сприймаємо культуру як засіб:

- співжиття й інклюзивність як двосторонній процес, створення умов для незалежності іноземців та стабілізації їх повсякденного життя,
- залучення іноземців/людей, які приїжджають з України до громадського і культурного життя в місті, у тому числі процесів участі,
- ліквідація проявів зростання недовіри та поляризації суспільства,

- пом'якшення соціальних конфліктів і напруженості,
- сприяння обміну інформацією між місцевою громадою та прибулими, з наголосом на залученні людей із важчим доступом до інформації,
- створення умов для залучення прибулих людей до діяльності в громадах, інтеграції до системної допомоги.

ЦІЛІ

- Створення простору для інтеграції та спільного проведення часу людей і спільнот, які приїжджають з України (середовище безпечних стосунків, участь у програмах і заходах).
- Підтримка діяльності, що зосереджує увагу на солідарності та інклюзивних цінностях через мистецтво – безпосередньо орієнтоване на спільноти іноземців.
- Сприяння діяльності, яка задовольняє потреби всіх людей без різниці (місцевих жителів / іноземців / біженців), щоб сприймати різноманітність як збагачення, а не як загрозу.
- Розвиток та рефлексія позитивного / об'єктивного нарративу про присутність людей з України в місті, формування взаємної відкритості та чутливості до ситуації, в якій вони опинилися.
- Підтримка діяльності спільнот, що привносять культурну спадщину, її різноманітність та спільні елементи (повага до культурного розмаїття).
- Стимулювання дискусії як культура і мистецтво підтримують діалог, взаєморозуміння і зближення на місцевому рівні.
- Доступність загальних культурних послуг для всіх (подолання перешкод, що заважають біженцям брати участь у культурному житті).
- Створення простору для власне громадської та культурної діяльності і колективного рішення щодо спільного проведення часу (самовизначення).
- Беручи до уваги здатність людей створювати та розвивати власні культурні прояви – повага та інтеграція різних способів культурного вираження.
- Підтримка критичного мислення про нерівність, з якою стикаються іноземці/іноземки, які проживають у Братиславі та Словаччині (доступність житла, умови праці, щоденна дискримінація, упередження).

ПРІОРИТЕТ: При виборі проєктів буде враховуватись регулярність підтриманих заходів.

Умови

- грант оголошено 04.04.2022, заявки приймаються до 30.04.2022

Хто може подати заявку

A. Неурядові неприбуткові організації, що довготривало працюють з іноземцями й іноземками

B. Інші неурядові неприбуткові організації, що працюють у сфері культури, мистецтва, зі спільнотами, приватний сектор

Розмір гранту:

- A. максимальний розмір гранту **10 000 євро**
- B. максимальний розмір гранту **3 000 євро**

Загальний розподіл

Загалом виділяється **100 000 євро**. На підтримку суб'єктів з категорії А попередньо виділено 60 000 євро, на підтримку суб'єктів з категорії В - 40 000 євро. Фонд залишає за собою право змінювати співвідношення, залежно від попиту та якості проєктів, поданих на конкурс.

Показчик: 20 підтриманих проєктів

Сфери та прийнятні види діяльності

A. Неурядові неприбуткові організації, що довготривало працюють з іноземцями й іноземками

- культурна, громадська діяльність і події у Братиславі, які сприяють цілям та завданням програми
- 1. діяльність, що залучає людей, які приїжджають з України, через культуру (курси, майстер-класи, тренінги з міжкультурного діалогу, оренду приміщень...),
- 2. діяльність та заходи, що сприяють співпраці та міжкультурному діалогу (дискусії, майстер-класи, сторітеллінг, культурні «друзі» тощо),
- 3. діяльність спільноти, яка прибуває, виходячи з її власних потреб та розстановки пріоритетів (прийняття рішень щодо програми/діяльності – діяльності, яка ґрунтується на власних потребах і пріоритетах, забезпечення інклюзивної культурної освіти тощо),
- 4. інше
- діяльність, спрямована на підвищення потенціалу організацій, що працюють з іноземцями

У випадку організацій, що довготривало працюють з іноземцями (категорія А), підтримується діяльність з підвищення потенціалу організації, у тому числі кадрового потенціалу та розширення приміщень.

B. Інші неурядові неприбуткові організації, що працюють у сфері культури, мистецтва, зі спільнотами, приватний сектор

- культурна і громадська діяльність, заходи у Братиславі, які сприяють цілям і завданням програми
- 1. діяльність, що залучає людей, які приїжджають з України, через культуру (курси, майстер-класи, тренінги з міжкультурного діалогу, оренду приміщень...),
- 2. діяльність та заходи, що сприяють співпраці та міжкультурному діалогу (дискусії, майстер-класи, сторітеллінг, культурні «друзі» тощо),

3. діяльність спільноти, яка прибуває, виходячи з її власних потреб та розстановки пріоритетів (прийняття рішень щодо програми/діяльності – діяльності, яка ґрунтується на власних потребах і пріоритетах, забезпечення інклюзивної культурної освіти тощо),
4. інше

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ПРОЄКТІВ

(A) Філософія та адресність (30 балів)

- відповідність змісту меті гранту, з акцентом на намірах програми та культурно-громадському характері проєкту - 15 балів
- спосіб залучення людей, які приїжджають з України - ступінь безпосереднього залучення до діяльності у проєкті - 15 балів

(B) Здійснюваність (можливість реалізувати) (15 балів)

- чіткий спосіб зацікавити та залучити цільову групу (ступінь відкритості) - 10 балів
- попередній досвід заявників, професійна робота, наявна мережа волонтерів, знання специфіки, описана мотивація для виконання даної діяльності - 5 балів

(C) Фінансова складова (5 балів)

- пропорційність, економність і реальність бюджету - 5 балів